

GAVUCHEB

Galerie výtvarného umění v Chebu

Gallery of Fine Arts in Cheb

leden – březen 2023

January – March 2023

Obrazy v obrazech. Tradiční princip v éře technických reprodukcí / Images within Images: A Traditional Principle in the Era of Technical Reproduction

GAVU – Velká galerie / Great Gallery

12. 1.–26. 3. 2023

Kurátor / Curated by Marcel Fišer

Vernisáž ve středu 11. ledna v 17.00

18. 1. a 1. 2. v 17.00 komentovaná prohlídka první a druhé části výstavy, v druhém termínu spojená s křtem katalogu

Jiří Štourač, Zátíší s Georgesem de La Tourem / Still Life with a Painting by Georges de La Tour, 2022, olej na plátně / oil on canvas, 80 × 100 cm, soukromá sbírka / private collection

Tereza Severová, Poznámky o krajině / Notes on Landscape

GAVU – Malá galerie / Small Gallery

12. 1.–2. 4. 2023

Kurátor / Curated by Nina Moravcová

Vernisáž ve středu 11. ledna v 17.00

Žena a děti hledící na krajinu / A Woman and Children Looking at a Landscape, 2022, 56 × 100 cm, foto na dibondu / photo on dibond

Michail Šemjakin, Podobizna slečny Markéty Friedlové / Portrait of Miss Markéta Friedlová, 1911

GAVU – Opus magnum

12. 1.–2. 4. 2023

Kurátorka / Curated by Julie Jančárková

Vernisáž ve středu 11. ledna v 17.00

25. 1. v 17.00 přednáška kurátorky o M. Šemjakinovi

Michail Fjodorovič Šemjakin, Podobizna slečny Markéty Friedlové / Portrait of Miss Markéta Friedlová, 1911, olej na plátně / oil on canvas, 95 × 74 cm, GUV Ostrava

Vincenc Beneš a Jan Slaviček ve sbírce GAVU Cheb / Vincenc Beneš and Jan Slaviček in the GAVU Cheb Collections

GAVU – Výstava z deponitáře / Exhibition from the Depository

31. 8. 2022–12. 2. 2023

Kurátor / Curated by Barbora Popková

Jan Slaviček, Capri (Červený dům na Capri / Red House on Capri), 1951, olej na plátně / oil on canvas, 97 × 130 cm

Mezi malířskými zobrazeními zaujímají zvláštní pozici obrazy s náměty uměleckých děl. Ta na rozdíl od běžných předmětů představují otevřené pole významů a interpretací, jež se přenášejí i do nového obrazu, který zase zpětně ovlivňuje čtení obrazu původního, takže mezi oběma vzniká síť vzájemných vztahů. Princip „obrazu v obraze“ se objevuje už ve středověku a jeho význam stoupá během renesance, kdy se malířství etablovalo jako autonomní disciplína, jež si určovala vlastní předmět zájmu už mimo náboženskou sféru. Malba, která se emancipovala ze své podřízené role, začala být pojímána jako intelektuální aktivita schopná uspokojovat požadavky vzdělaných objednavatelů. Jako taková se tedy nemohla vyhnout reflexi sebe sama – například tématům spojeným se vznikem obrazu (autoportrét, ateliér umělce), s jeho „druhým životem“ (sbírky a galerie, obraz v dobovém interiéru) nebo se zkoumáním hranic iluzivního zobrazení (trompe l'oeil). Díky výše zmíněným procesům „sebeuvědomování obrazu jako média“ se tehdy zrodilo umění v podobě, jak ho známe dnes. Do dnešní doby přežil i princip „obrazu v obraze“, jež zajímavým způsobem odráží proměny výtvarné kultury. Tou nejzásadnější byl nástup technického obrazu, tedy fotografie, fotoreprodukce a posléze také digitálních médií. Technický obraz sice malbu nenahradil, ovšem podařilo se mu zcela ovládnout naše vizuální pole. Právě zkoumání principu „obrazu v obraze“ nám může ukázat, zda a jakým způsobem současní umělci dokážou spojit tradici svého oboru s požadavkem na adekvátní uchopení své doby soudobými prostředky, tedy kontinuitu s aktualitou.

Paintings in which a work of art is the main subject occupy a unique position among pictorial representations. Unlike ordinary objects, these works of art represent an open field of meanings and interpretations that shift into the new painting, which in turn influences the reading of the original work – and thus, a network of interrelationships develops between the two. The “image within the image” principle first appeared in the Middle Ages. Its prominence increased during the Renaissance when the field of painting established itself as an autonomous discipline that defined its subject of interest outside the religious sphere. The field of painting, emancipated from its subordinate role, came to be viewed as an intellectual activity capable of satisfying the demands of cultured commissioners. As such, it could not avoid reflecting on itself – for example, on subjects related to the origination of a painted work of art (self-portrait, the artist’s studio), its “second life” (collections and galleries, a painting in a period interior), or the exploration of the limits of illusory representation (trompe l’oeil). The abovementioned processes of “the image becoming self-aware as a medium” gave birth to art as we know it today. The principle of the “image within an image” has survived to the present day, and it is interesting to watch how it reflects the changes in the visual culture. The most substantial of these was the emergence of the technical image, i.e., photography, photoreproduction, and later, digital media. And although the technical image has not replaced painting, it has managed to dominate our visual field. The exploration of the principle of the “image within an image” shows whether and how contemporary artists can combine the tradition of their field with the demand for an adequate grasp of their time by today’s means, meaning continuity with topicality.

Tereza Severová je vizuální umělkyně, která dokáže k divákovi promlouvat prostřednictvím suggestivních obrazů. Zároveň je ale také umělkyně výzkumníci. Umění považuje za jeden z nástrojů popisu a poznání světa, v němž žijeme. Věří, že svými specifickými prostředky dokáže přispět k chápání základních otázek o povaze světa, které si klademe. Do centra jejího zájmu se přitom dostává soudobá vizualita. Ve své práci se snaží rozkrýt její principy a mechanismy a využívá při tom zkušenosti získané na poli filmové postprodukce. Práce s novými médii se stává jejím technickým zázemím i předmětem výzkumu. Prostřednictvím analýzy filmového jazyka a za pomoci jeho vlastních nástrojů zkoumá způsoby, jakými se moderní technologie propisují do našeho vnímání, v posledních letech zejména do toho, jak vnímáme soudobou krajinu. Na výstavě Poznámky o krajině představuje vybrané práce z let 2016 až 2022. Výstava ale není retrospektivou; je spíše otevřeným zápisníkem, který nám prostřednictvím působivých obrazů dává nahlédnout, kam se Severová posunula na poli vlastního uměleckého výzkumu. A především nás upozorňuje na mechanismy, jež ovlivňují náš pohled na okolní svět.

Tereza Severová is a visual artist who can speak to viewers via suggestive images. But she is also an artist–researcher. She considers art as one of the tools for describing and understanding the world in which we live. She believes that through its specific means, art can contribute to answering the fundamental questions we ask ourselves about the nature of the world. The contemporary visual is at the center of her interest. In her work, she tries to reveal its principles and mechanisms, using the experience gained in the film post-production field. Employing new media becomes her technical background and the subject of her research. The analysis of the language of cinema and its specific tools assist Severová in exploring how modern technologies are inscribed in our perception, and recent years in particular, in the way we perceive the contemporary landscape. In Notes on Landscape, she presents a selection of works created between 2016 and 2022. The exhibition is not a retrospective, however; it is more of an open-ended scrapbook that gives us a glimpse, through compelling images, of where Severová has moved in her artistic research. Above all, it draws our attention to the mechanisms that affect our view of the world around us.

Tvorba ruského malíře Michaila Šemjajina (1875–1944) představuje ohlas impresionismu v ruském prostředí. Díky své české manželce před 1. světovou válkou pravidelně navštěvoval Čechy, přátelil se se zdejšími umělci a opakovaně vystavoval jako host Mánesa. S Markétou Friedlovou, kterou zde vyobrazil, jej spojoval silné vazby na hudební život, což se projevilo i v jeho četných portrétech významných hudebníků. Měl totiž za ženu dceru Jana Hřímálého, který vedl houslové oddělení Moskevské hudební akademie, kam přišel jako asistent dalšího českého houslisty světového jména, Ferdinanda Lauba. Markéta Friedlová se zase krátce po vzniku této podobizny provdala za Jiřího Karla Herolda, jenž od roku 1906 působil jako violista Českého kvarteta. Toto naše první profesionální komorní těleso mimo jiné často zajíždělo do Ruska, kde se dokonce budoucí manželé poprvé setkali. Právě při jednom z ruských turné zobrazil Český kvarteto také Šemjajin, a to jen rok po vzniku vystaveného portrétu.

The oeuvre of the Russian painter Mikhail Shemyakin (1875–1944) represents the imprint of Impressionism on the Russian environment. Since his wife was Czech, he regularly visited the Czech lands before the First World War, befriending local artists and repeatedly exhibiting as a guest of the Mánes Association of Fine Artists. Shemyakin shared strong ties to musical life with Markéta Friedlová, whom he featured in the presented work, and that resulted in his numerous portraits of prominent musicians. It is because he was married to the daughter of Jan Hřímálý, the head of the violin department of the Russian Academy of Music in Moscow, who had arrived there as an assistant to another globally renowned Czech violinist, Ferdinand Laub. Markéta Friedlová, in turn, married Jiří Karel Herold, the violist of the Czech Quartet since 1906, shortly after the origination of the portrait. The Quartet was the first Czech professional chamber ensemble that frequently visited Russia, where the future spouses met for the first time. During one of its Russian tours, Shemyakin painted the Czech Quartet – just a year after executing the portrait on display.

Vincenc Beneš (1883–1979), který začínal jako ortodoxní kubista v okruhu Emila Filly, a Jan Slaviček (1900–1970), syn nejslavnějšího českého krajináře Antonína Slavička, patřili k různým generacím. Přesto je pojilo přátelství a v letech 1919 až 1922, kdy měl Beneš za manželku Slavičkovu sestru Evu, také příbuzenský vztah. V poválečné době se Beneš překvapivě přiklonil k dílu Antonínu Slavička, v jehož duchu tehdy tvořil i jeho syn, a jejich tvorba a životní osudy vykazovaly podobné rysy i později, dokonce i po 2. světové válce. Ve sbírce GAVU Cheb se od každého nachází několik prací, ovšem na samostatnou výstavu ve formátu „ze sbírek“ by to v případě ani jednoho z nich nestačilo. Proto jsme využili této vzájemné blízkosti, což se nakonec ukázalo jako podnětné, neboť to umožnilo zajímavým způsobem srovnat vývoj tvorby obou autorů.

Vincenc Beneš (1883–1979), who began as an orthodox cubist, and Jan Slaviček (1900–1970), son of his famous father, the painter Antonín Slaviček, belonged to different generations. Yet they were linked by friendship and, between 1919 and 1922, when Beneš had his sister Eva as his wife, by a kinship. Surprisingly, in the period after the First World War, Beneš turned to landscape painting in the spirit of Antonín Slaviček, as did his son, and their work and life stories showed similar features even later.

Tapiserie ze sbírky GAVU Cheb / Tapestries from the Collection of GAVU Cheb

GAVU – Výstava z deponitáře / Exhibition from the Depository
16. 2. – 1. 10. 2023

Kurátorka / Curated by Jana Pokorná Kalousková
15. 2., 8. 3. a 29. 3. v 17.00 přednášky Markéty Vinglerové věnované dějinám moderního textilního výtvarnictví u nás

Jaroslav Moravec, Vietnam, před / before 1972, art protis, 170 × 155 cm

Eska je hezká. Kola z Chebu 1892–2006 / Eska is Pretty. Bicycles from Cheb 1892–2006

Muzeum Cheb, 1892–1945, Retromuseum Cheb, 1945–2006
15. 9. 2022 – 19. 2. 2023

Kurátor / Curated by Jan Králík

„Ušlechtilý lis.“ Československé lisované sklo 1945–1985 / Czechoslovak Pressed Glass 1945–1985

Retromuseum Cheb – První patro / First floor
2. 3. – 3. 9. 2023

Kurátor / Curated by Jan Mergl

Vernisáž ve středu 1. března v 17.00

František Vízner, Vázička, vzor č. 20053 / Vase, model no. 20053, 1963, lisované sklo / pressed glass, v. / h. 9,5 cm, Sklo Union Heřmanova Hut, GAVU Cheb

Dějiny jedné továrny v Plesné – Adolf Päsold a synové / Stavokonstrukce / Elroz / Fleysen (1878–2022)

The History of a Factory in Plesná – Adolf Päsold and Sons / Stavokonstrukce / Elroz / Fleysen (1878–2022)

Retromuseum – Mezipatro / Mezzanine

16. 3.–3. 9. 2023

Kurátoři / Curated by Jana Pokorná Kalousková, Jiří Gordon

Vernisáž ve středu 15. března v 17.00.

Sbírka uměleckých textilií čítající na třicet velkoformátových děl se v GAVU Cheb začala budovat již v prvním desetiletí po založení galerie. Většinou se tak dělo prostřednictvím akvizic z výstav, jež se v galerii konaly. První, na niž byly tapiserie zastoupené, proběhla v létě 1966 a spolu s uměleckým sklem představila práce vytvořené technikou art protis. Intenzivnější orientace na soudobou textilní tvorbu se však datuje až do doby po dokončení rekonstrukce výstavní síně sv. Kláry na sklonku 70. let, kdy se zde uskutečnila výstava gobelinů Jany Paulové. Na ni v dalším roce navázala Milča Eremiášová se svými krajkovými sochami. V roce 1985 proběhly dokonce dvě výstavy textilního umění – v březnu a dubnu galerie představila aradecory Zdeňka Světlíka a od května do září téhož roku paličkované krajky Ludmily Kaprasové.

Touto nevelkou výstavou se tak po více než třiceti letech tapiserie opět vrací do prostorů galerie. Zároveň jde o první odborné zpracování této části sbírky. Vzhledem k poměrně velkým formátům předkládá kurátorský výběr práce čtyř umělců a tři různé textilní techniky. Tradiční technologii tkané tapiserie zastupují díla Jaroslava Moravce a Jany Paulové. Stranou nezůstane ani moderní techniky art protis a aradecor, vynalezené v 60. a 70. letech v Československu, od umělců Jaroslava Moravce a zmíněného Zdeňka Světlíka.

The collection of artistic textiles, comprising thirty large-dimensional works, began to develop at GAVU Cheb in the first decade after its establishment. In most cases, it was through acquisitions from exhibitions held at the Gallery. The first one to feature tapestries took place in the summer of 1966 and showcased pieces using the art protis technique side by side art glass. However, a more intensive focus on contemporary textile art dates back to the era after the reconstruction of the St. Clare Exhibition Hall in the late 1970s, when it hosted a display of tapestries by Jana Paulová. In the subsequent year, there followed Milča Eremiášová with her lace tapestries. In 1985, the Gallery organized even two exhibitions of textile art – from March to April, it presented Zdeněk Světlík's aradecors and from May to September of the same year, Ludmila Kaprasová's bobbin lace. With the current small exhibition, tapestry returns to the Gallery after more than thirty years. It is also the first professional compilation of this part of the collection. Due to the relatively large-dimensional formats, the curators' selection presents pieces by only four artists but three different textile techniques. Examples of the traditional technology of woven tapestry are the works by Jaroslav Moravec and Jana Paulová. The display also introduces modern techniques of art protis and aradecor (invented in the 1960s and 1970s in Czechoslovakia) by Jaroslav Moravec and Zdeněk Světlík.

Výstava je společným projektem Muzea Cheb, kde se odehrává její první část do roku 1945, a Galerie výtvarného umění v Chebu, respektive její pobočky Retromusea, kde bude prezentována část poválečná až do trpkého konce výroby kol v Chebu v roce 2006. Vychází k ní stejnojmenná kniha vybavená bohatým obrazovým doprovodem.

The exhibition is a joint project of the Cheb Museum, where its first part, covering the period until 1945 takes place, and the Gallery of Fine Arts in Cheb, or its branch Retromuseum, where the post-war history will be presented until the bitter end of bicycle production in Cheb in 2006.

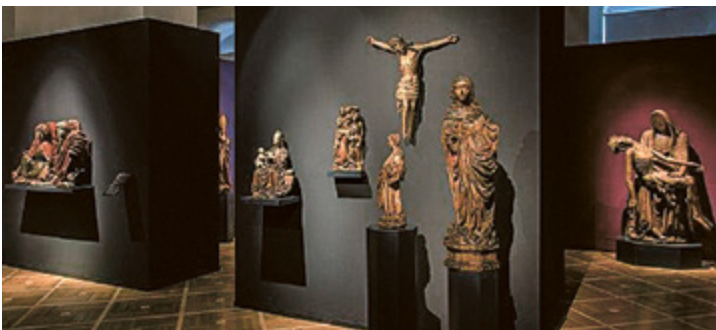
Lisované sklo představuje jednu z nejdůležitějších kapitol našeho moderního sklářského umění. Záměr oživit jeho výrobu omezenou válečným obdobím vznikl už v 50. letech a lisované sklo se brzy stalo fenoménem, jehož význam přetrvává dodnes. Postupem času se vyprofilovala celá plejáda vynikajících sklářských designérů, kteří se jím zabývali – v první vlně František Zemek, František Pečený, Václav Hanuš či Miloš Filip, na něž pak navázali Rudolf Jurník, František Vízner, Vladislav Urban, Adolf Matura, Miloš Filip nebo Jiří Zejmon. Cílem výstavy je představit různorodé přístupy k designérské tvorbě lisovaného skla bohatým výběrem tvarů a typů váz, mís či stolních souprav. Doprovází je i řada ukázek firemní dokumentace, výrobních katalogů a propagačních materiálů.

Pressed glass (or pattern glass) represents one of the most significant chapters in the history of Czechoslovak and later Czech modern art of glassmaking. The idea of reviving its production, previously limited by the wartime period, surfaced as early as the 1950s and pressed glass soon became a phenomenon whose importance persists until today. Over time, there emerged a whole pleiad of outstanding glass designers involved in it. In the first wave, it was František Zemek, František Pečený, Václav Hanuš, and Miloš Filip, followed by Rudolf Jurník, František Vízner, Vladislav Urban, Adolf Matura, Miloš Filip, or Jiří Zejmon. The exhibition aims to present various approaches to designing and producing pressed glass via a rich selection of shapes and types of vases, bowls, and tableware sets. An array of examples of company documentation, production catalogs, and promotion materials accompany the works on display.

Výstava přibližuje historii továrny, která jako jedna z mála v západních Čechách přečkala všechny nástrahy 20. století a prokázala neuvěřitelnou houževnatost a umění přizpůsobit se všem politickým situacím. Historie továrního komplexu v Plesné nedaleko Chebu, dnes známého pod názvem Elroz Invest, sahá až do roku 1878, kdy místní punčochářský mistr Wilhelm Päsold rozšířil svou dílnu o jedno patro, čímž položil základy budoucího rozmachu podnikatelských aktivit svých potomků. Skutečný vznik firmy se však datuje až do roku 1910, kdy Wilhelmův syn založil firmu Adolf Päsold. Započal tak éru slavné textilní továrny, jež přesáhla hranice Československa a stala se významným producentem dětských oděvů až na britských ostrovech, s vlastní továrnou v Langley nedaleko Londýna. Úspěšné období, během kterého se rodinný podnik pod vedením Adolfových synů utěšeně rozrůstal, narušila 2. světová válka, kdy říšské úřady daly továrnu kvůli britskému občanství jejich majitelů do nucené správy. Po válce to naopak znamenalo, že byl sourozencům Päsoldovým uznán Benešovými dekrety nárok na restituci. Nadějně vyhlídky majitelů však netrvaly dlouho: v roce 1948 byla firma znárodněna a její majetek začleněn do n. p. Tosta v Aši, čímž začala v 60. letech pomyslná druhá éra plesenského podniku. V této době přešel na kovovýrobu a již pod hlavičkou n. p. Stavokonstrukce se zde vyráběly elektroměrové rozvaděče pro panelové domy, jejichž výstavba zažívala od 60. let nebyvalý rozmach. Na výstavě nezůstane stranou ani třetí, novodobá etapa továrny v Plesné, jež na historii kovovýroby úspěšně navázala produkcí kovových regálů a skříní. Vedle těchto výrobků nově vzniká ve spolupráci s mladými designéry kolekce kovového nábytku a interiérových doplňků pod značkou Fleysen, jež byla letos nominována na prestižní cenu Czech Grand Design v kategoriích Kolekce roku a Výrobce roku.

The exhibition maps out the history of a factory that was one of the few in West Bohemia to survive all the pitfalls of the 20th century and demonstrated incredible resilience and the ability to adapt to all political circumstances. The history of the factory complex today known as Elroz Invest, situated in Plesná near Cheb, dates back to 1910, when the company Adolf Päsold was founded. The famous textile enterprise extended beyond the Czechoslovak border and became a major producer of children's clothing as far afield as the British Isles, with its local plant in Langley near London. The successful period, during which the family business flourished steadily under Adolf's sons, was disrupted by the Second World War when the German Reich authorities put the factory into receivership because its owners were British citizens. The decrees of President Beneš, introduced in 1945, in contrast, recognized the Päsold brothers as entitled to restitution due to their foreign citizenship. The plant's promising prospects, nonetheless, did not last long. It had fallen victim to the so-called 1948 nationalization. Its 1960s imaginary second period thus began. It became the Stavokonstrukce national enterprise. It switched to metal production and began providing electrometer distribution boards for prefab houses. The exhibition will not omit the final, modern period of the Plesná factory, which successfully continues the history of metal production by making metal racks and cabinets. In addition, it has launched a new collection of metal furniture and interior accessories under the Fleysen brand in cooperation with young designers.

Stálé expozice / Permanent exhibitions

Gotika / Gothic

GAVU – 2. patro / 2nd floor

Životní styl a design v ČSSR / Lifestyle and design in the Czechoslovak Socialist Republic

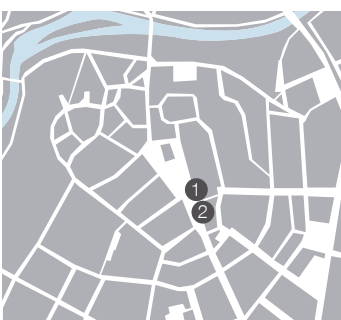
Retromuseum – přízemí / Groundfloor

Galerie výtvarného umění v Chebu / Gallery of Fine Arts in Cheb

příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, info@gavu.cz, www.gavu.cz

Retromuseum

pobočka Galerie výtvarného umění v Chebu
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 17, 350 02 Cheb
www.retromuseum.cz

Otevřeno / Opening hours: úterý–neděle 10.00–17.00 / Tuesday–Sunday 10 a.m.–5 p.m.

Vstupné / Admission: 100 Kč / CZK – dospělí / adults; 70 Kč / CZK – seniři od 60 let, studenti SŠ a VŠ od 16 let / seniors from 60 years, secondary school and university students from 16 years; 20 Kč / CZK – žáci ZŠ, studenti SŠ při kolektivní návštěvě od 15 let / primary school pupils, secondary school students during a group visit from 15 years; zdarma / free – děti do 6 let, ZTP, ICOM, RG, UHS / children up to 6 years, persons with severe health disabilities, ICOM. Vstupné zahrnuje návštěvu všech stálých expozic a výstav jak v Galerii výtvarného umění, tak i v Retromuseu. / Admission covers a visit to all permanent exhibitions and exhibitions in the Fine Arts Gallery and the Retromuseum. Přednášky: 70 Kč, pro členy galerijního klubu zdarma.

Moderní umění / Modern Art

GAVU – 1. patro / 1st floor

Současné umění / Contemporary Art

GAVU – suterén / Basement

Středý v GAVU

Akce se konají vždy ve středu v 17.00.

11. ledna	Obrazy v obrazech, Tereza Severová, Michail Šemjakín	vernisáž
18. ledna	Marcel Fišer, Obrazy v obrazech I	komentovaná prohlídka
25. ledna	Julie Jančárková, Michail Šemjakín	přednáška
1. února	M. Fišer, Obrazy v obrazech II, křest katalogu	komentovaná prohlídka
8. února	Jana Pokorná Kalousková, Umělkyně a designérky meziválečného Československa	přednáška
15. února	Markéta Vinglerová, Art Protis	přednáška
22. února	Julie Jančárková, Nikolaj Benois	přednáška
1. března	„Ušlechtilý lis.“ Československé lisované sklo 1945–1985	vernisáž
8. března	Markéta Vinglerová, Textilní design a umění v Československu	přednáška
15. března	Dějiny jedné továrny v Plesné	vernisáž
22. března	Julie Jančárková, Vasilij Grigorievič Perov	přednáška
29. března	Markéta Vinglerová, Textil – materiál, který určuje prostor	přednáška

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.

Titulní strana / title page: Michael Rittstein, Obývák / Living Room, 1980, olej na sololitu / oil on hardboard, 200 × 130 cm, COLLETT Prague | Munich, foto / photo Oto Palán (výřez / cut-out)